

BAKONYI TÍMEA
FESTŐ-RESTAURÁTOR

PORTFÓLIÓ

RESTAURÁLÁS | KUTATÁS
-2021

EGY 19. SZÁZADI OROSZ IKON VIZSGÁLATA ÉS RESTAURÁLÁSA

A restaurált kép

Az Iparművészeti Múzeumban őrzött, négyosztatú ikon jelenlegi megjelenését nagymértékű átalakításnak köszönheti. A 2014-es restaurálás során a Magyar Képzőművészeti Egyetemen végzett vizsgálatok (optikai mikroszkópos vizsgálat, röntgen-radiográfia - Horváth Mátyás, kézi Xrf analízis - May Zoltán) alapján kiderült, hogy a sérült, hiányos fatáblaképet erőteljesen átfestették. A szereplők arca és a háttér a javítás során jelentősen megváltozott.

Az aranyozott felületeket az eredeti rétegek töredékessége és érzékenysége miatt nem tártam fel. A restauráláskor csak az aktuális hiányok és kopások pótlását tűztem ki célul. Azonban a vizsgálati eredmények alapján készítettem egy rekonstrukciós képet, amely azt az állapotot mutatja be, mielőtt a régi ikont megújították, kiegészítették.

Témavezetők: Forrai Kornélia, Vihart Anna

Jelentős hiányok

Az ikon átdolgozása előtt a kép alsó és felső része erőteljesen hiányos volt. Független repedés alakult ki a táblában, melynek mentén a rétegek kiperegtek. A röntgen felvétel segítségével elkülöníthetővé váltak az eredeti részek és a kiegészítések. A keresztmetszet-csiszolatok rávilágítottak, hogy a javító az eredeti alapo-zástól eltérő tömítő-masszát használt.

Digitális rekonstrukció

Arany háttér

A képmezők háttére egykor aranyozott volt. A Krisztus-monogramból vett minta keresztmet-szete az alsó rétegben fémdíszítést jelzett. A kézi Xrf vizsgálat arany jelenlétét mutatta ki. A kipergések mentén sztereo-mikroszkóp segítségével láthatóvá vált a sárga átfestés alatt hú-zódó fémdíszítés (lent).

Az átfestett szentek

A képmezők körüli zöld szegély átfestés, mely a tábla alsó sarkaiban elhelyezett szenteket elfedi. Jelenleg csak a dicsfényük kontúrja tapintható ki (balra). A jobb oldali női figura fejfedője fehér felületként rajzolódik ki a röntgen felvételen (középen). A rétegcsiszolat alapján a szent vörös köpenyt viselhetett (jobbra a rekonstrukción).

EGY 16. SZÁZADI PREDELLATÖREDÉK RESTAURÁLÁSA ÉS KUTATÁSA

Elfogás

Ostorozás

Keresztvitel

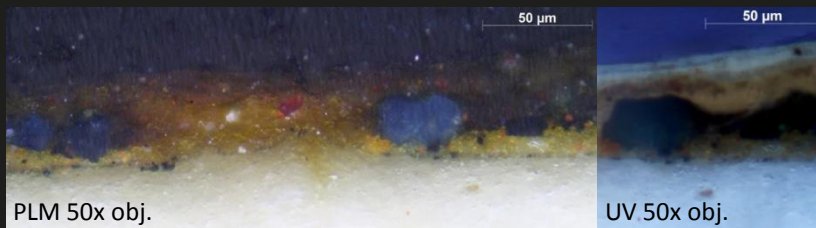
A három, Szépművészeti Múzeumban őrzött fatáblakép valaha egy Sodoma (Giovanni Antonio Bazzi, 1477-1549) és műhelye által festett sienai (?) oltár predelláját alkotta. A Passió-jeleneteket egy deszkára festették, ám mikor az oltárt szétbontották, hogy a műkereskedelemben könnyebben lehessen értékesíteni, a hordozót három felé vágták. A fűrészelés során az egyes képek széle károsodott, illetve a jeleneteket elválasztó sávok elvesztek. A töredékes aranyozást, illetve a hiányzó díszítményeket a restaurálás során nem pótoltuk. Azonban készült egy digitális rekonstrukció (fent; grafika: Bene Nóra), mely azt mutatja be, hogy nézhetett ki az eredeti predella.

A korábban különálló festmények a restaurálás után közös installációban szerepelnek majd a Régi Képtár gyűjteményének állandó kiállításán.

Szerzőtársak | restaurátorok: Erdei Gábor (Ostorozás), Kuna Ágnes (Elfogás)

Nagyműszeres vizsgálatok: Kesjár Dóra, Szabó Máté

A hiányzó kék sávok

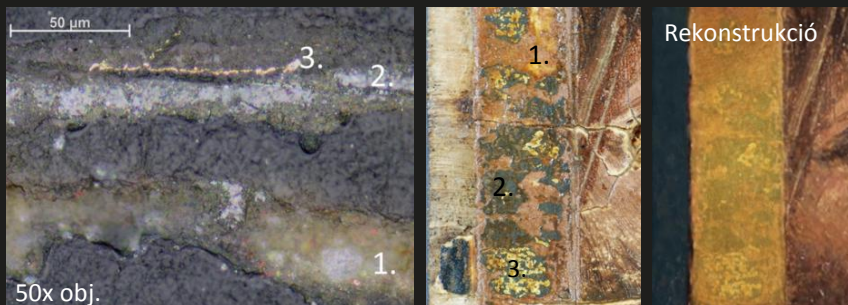

A Keresztvitel jelenet bal szélén fennmaradt egy kis töredék az egykori elválasztó sávból. Ezt a részletet sötét színű átfestés borította. A keresztmetszet-csiszolat az utólagosan felhordott festés alatt az eredeti kék réteg szemcséit mutatta ki (balra). Tehát a jeleneteket egykor kék színű díszítősáv választotta el. Az analógiák alapján a sávot aranyozott minták díszíthették (jobbra).

Rekonstrukció

A töredékes arany sávok

Rekonstrukció

A keresztmetszet-csiszolatok és a nagyműszeres analízis (EMPA, FTIR) alapján rekonstruáltuk a jeleneteket szegélyező arany sáv különleges felépítését (balra). Az alapozáson húzódó rózsaszínes rétegre (1.) ónfóliát helyeztek (2.), melyre aranyfüst lemezt (3.) ragasztottak. A töredékes sávot a restauráláskor nem aranyoztuk újra (középen). Az eredeti állapotot csupán a rekonstrukció tükrözi (jobbra).

Az aranyozott profil

Az Elfogás kép alsó peremén aranyozás nyoma látható (jobbra). A fémfólia a jeleneteket alulról és felülől szegélyező, aranyozott lécek díszítésének töredéke. Az analógiák alapján a festményeket két oldalról pilaszterbázisok határolták.

EGY 16. SZÁZADI PREDELLATÖREDÉK RESTAURÁLÁSA ÉS KUTATÁSA

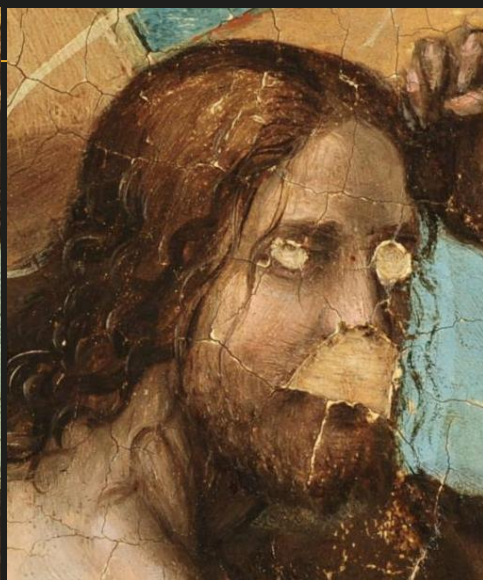
Tömített állapot

A restaurálás során az a döntés született, hogy a rongálás okozta hiányokat kivétel nélkül formailag is kiegészítjük. Habár a teljes kiegészítés vitatott opció, mégis sok érv szól mellette. Az egyik a képek érzelmi túlfűtöttsége, a másik pedig a kivételesen túlfokozott, de nagyon pontosan és szisztematikusan végrehajtott vandalizmus elítélése volt.

Az arcok rekonstrukciója

Átvételi állapot

Feltárt állapot

Restaurált állapot

A predellatöredékeken beilleszkedő retust alkalmaztunk. Elsőként a tömítések felületén az eredeti felszín faktúráját imitáltuk, majd akvarell aláfestés és olajgyanta lazúr következett.

Az arcikonstrukciók megformálásakor igyekeztünk minél pontosabban követni Sodomának és műhelyének a festésmódját, valamint alkotásainak formavilágát.

Restaurált állapot

TEMPLE JÁNOS TÖRTÉNETI FESTMÉNYÉNEK RESTAURÁLÁSA

Feltáró próba a festett felületen

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának ikonikus festménye azt a jelentős egyháztörténeti eseményt ábrázolja, mikor Pázmány Péter aláírja a Nagyszombati Egyetem alapító levelét.

A műtárgy a képfelület kopásai és a díszkeretének rossz állapota miatt került restaurálásra. A beavatkozás során a meghullámosodott hordozót ékeléssel egyenesítettük ki. A festményt megtisztítottuk a ráakódott szennyeződésrétegtől, majd az alsó képszél hiányait pótoltuk, a színrétegek kopásait kiretusáltuk.

Szerzőtársak: Forrai Kornélia, Für Evelin, Hoós Mariann

A restaurátori munka

Az aranyozott díszkeret a festményhez illő, gazdagon díszített, neoreneszánsz, kvalitásos darab. A polírozott laparannyal és matt aranyozással borított profilozott lécek gyümölcs- és levélmotívumokkal dúsan mintáztak.

A díszkeret felszíne átvételkor igen erősen szennyezett volt. Az általunk letisztított felület jelentős mennyiségű, hiányzó elemét a restaurálás során gipszel vagy tömítőmasszával pótoltuk.

Átvételi állapot

A keret díszített felületének sérült részleteit aranyozással egészítettük ki, a kisebb hiányokat és kopásokat aranszínű akvarellal retusáltuk az eredeti környezethez illően.

Restaurált állapot

JAKOBEY KÁROLY OLTÁRKÉPÉNEK RESTAURÁLÁSA

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának földszinti kápolnáját díszítő, 1855-ben készült oltárkép restaurálását a vászon és a festékrétegek rossz állapota indokolta. A hordozó korábban jelentős mechanikai sérüléseket szenvedett. Egy 20. századi javítás során közel 50 helyen foltozták be a vászon szakadásait. A kép 2016-os restaurálását megelőzően ezek a szakszerűtlen kiegészítések és átfestések sötét foltokként jelentek meg a festett felületen.

Annak érdekében, hogy a javítások eltávolítása során eredeti rétegek ne sérüljenek, szükséges volt minél alaposabban megismerni a művész festéstechnikáját. A keresztmetszet-csiszolatok alapján meghatározhatóvá vált az eredeti rétegfelépítés és anyaghasználat, valamint feltérképezhető lett a kiegészítés jellege.

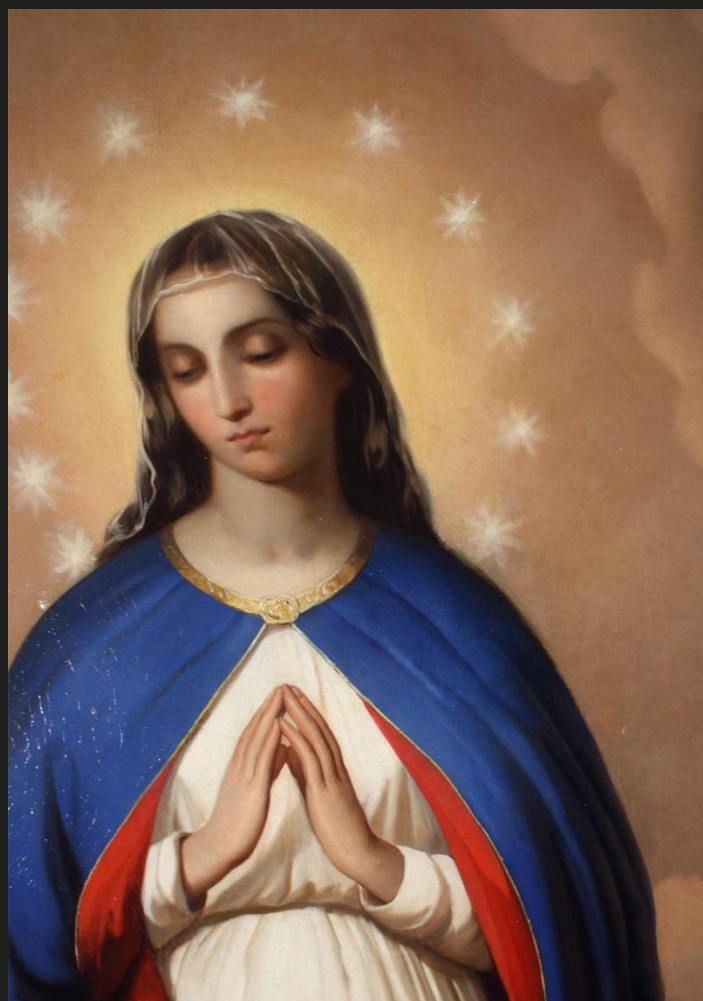
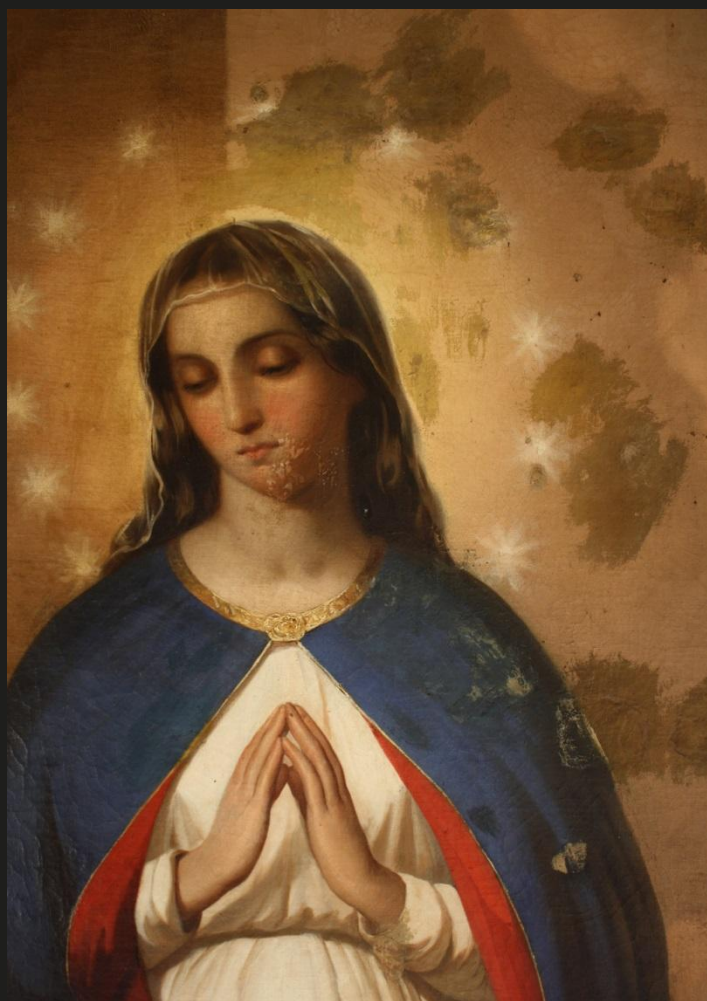
A restaurálás során az elváltozott kiegészítések eltávolításra kerültek.

Szerzőtársak: Bajzik Anna, Forrai Kornélia, Für Evelin

A restaurált oltárkép

A restaurátori munka

A festmény részleges feltárását követően felszínre kerültek a korábbi, eltérő színnel festett javítások, melyekkel a vászon szakadásait igyekeztek eltüntetni (balra). Az esztétikai helyreállítás eredményeként a mechanikai sérülések és a régi foltozások nyomai szinte teljesen eltűntek, az oltárkép ismét régi fényében ragyogott (jobbra).

EGY FÉMLEMEZRE FESTETT GUIDO RENI MÁSOLAT RESTAURÁLÁSA

A restaurált festmény

A Szépművészeti Múzeumban őrzött festmény Guido Reni 1607-es, a londoni National Gallery-ben található alkotása vagy annak másolatai alapján készült. A röntgen-fluoreszcenciás analízis bizonyította, hogy a tárgy hordozója vörösréz lemez, melyre a festett oldal felől ezüstszínű, ólom ón ötvözetből álló bevonatot hordtak fel. Átvételkor szembetűnőek voltak a festett felület szinte egészét érintő hiányok. A vékony, vöröses alapozó és a festékrétegek pergésének oka nem a fém korróziója. Valószínűleg festéstechnikai hiba lehet, vagyis a hordozót nem készítették elő megfelelően.

Konzulensek: Forrai Kornélia, Menráth Péter, Kriston László

A restaurátori munka

Átvételkor a festményt erősen megsárgult lakk- és átfestés-rétegek borították. A bevonattal együtt több, egész felületet érintő, az eredeti színekkel nem egyező átfestést került eltávolításra. Egyes kvalitásos kiegészítéseket megtartottunk, mivel azok jól beilleszkedtek a kép egységébe.

Bár a festmény rétegei igen vékonyak, azok a korábbi kiegészítések, melyeket nem hoztak az eredeti képfelszínnel egy síkba, esztétikailag igen zavaróan hatottak. Így a hiányhelyek kitömítése mellett döntöttünk.

Átvételi állapot

A hiányhelyek kitömítése akril-gyántával, a felületi egyenetlenségek mérséklése akril géllal történt. A beilleszkedő módon végzett olaj-gyanta retust akvarell aláfestés előzte meg.

Restaurált állapot

RÉSZVÉTEL A MAGYARKOMJÁTI IKONOSZTÁZ RESTAURÁLÁSÁBAN

A 18. század végén készült ikonosztáz restaurálása az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus görög-katolikusokat bemutató kiállításának kapcsán került sor.

A 46 ikonokon kívül a Királyi ajtó két szárnya és bélései, az ikonok keretei, a Sírók alatti talapzat és két konzolasztal restaurálása történt meg. Az ikonosztázhoz számos faragvány is tartozik. Egy részük áttört ornamentális dísz, melyek az ikonok vagy az ikonosztáz koronázó párkánya fölött voltak elhelyezve. Az egyes ikonokat is faragott díszítmények választották el egymástól.

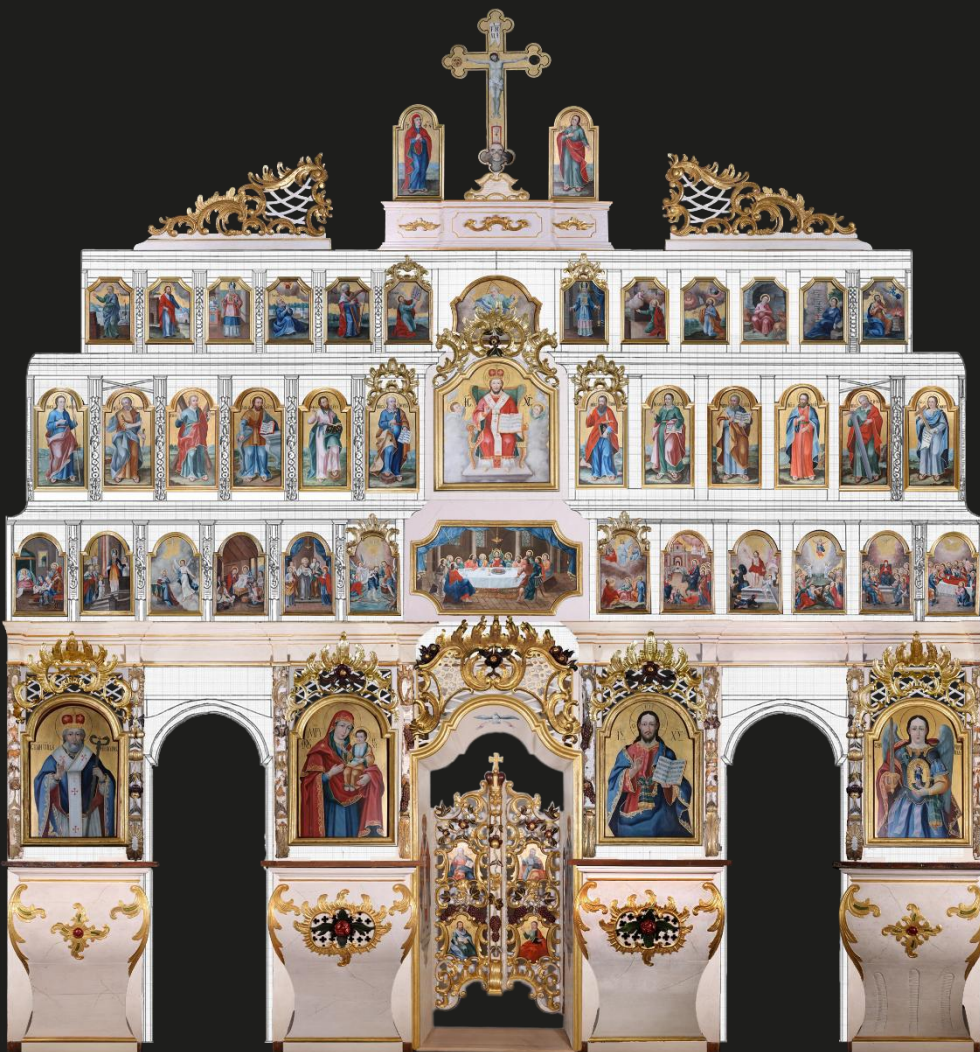
Szerzőtársak: Erdős Alexandra, Imrik Zsófia, Kolozsvári Gergely, Orbán Edina, Seres Tamás, Szokán Erika, továbbá: Fekete Dóra, Márk Zsófia, Somodi Nóra, Szépvölgyi Katalin

Feltárt állapot

A restaurált ikon

Digitális rekonstrukció az ikonosztáz restaurált elemeivel (Bakonyi Tímea, Terdik Szilveszter)

A restaurátori munka

Átvételkor szinte az összes ikonon meg lehetett figyelni pergő rétegeket, hiányokat. A festett felületek erőteljesen megkoptak. A képkeretek igen hiányos és erősen sérült állapotban voltak.

Az eredetileg lakkozatlan ikonképeket borító és az aranyozáson húzódó szennyeződések rétegei eltávolításra kerültek. Megtörtént a festmények hiányainak kitömítése, az elveszett képkeret elemek pótlása. Az ikonképek hiányos, kopott mattarany háttere csillám pigmentekkel, a festékrétegek hiányai olajgyanta festékkel lettek kiegészítve. Az új keretlecek poliment aranyozást kaptak.

RÉSZVÉTEL ABAÚJSZOLNOKI OLTÁR RESTAURÁLÁSÁBAN

Átvételi állapot

A restaurált oldalszárny

Az 52. Eucharisztikus Kongresszus görög-katolikusokat bemutató kiállítása kapcsán restaurált műtárgyak közül a legszembetűnőbb esztétikai változáson az abaújszolnoki Keresztrefeszítés prófétákkal-oltár esett át. A templom berendezésének egységesítése céljából használt, 20. századi, barna és bronzsínű átfestés rétegek alól a jelenlegi beavatkozásoknak köszönhetően feltárult a 18. század második feléből származó oltár eredeti színvilága: az élénk márványozás, a faragványok eredeti poliment aranyozása, valamint a vörös, zöld és sárga színekkel lüszterezett díszítmények.

Szerzőtársak: Fekete Dóra, Imrik Zsófia, Kolozsvári Gergely, Kozma Péter, Kránitz Edina, Mikó Edit, Seres Tamás, Tatay Noémi és Török-Erdős Alexandra.

A feltárás módszerei

Az eredeti márványozás és lüszterezett felületek felszínre hozására az oldószeres kezelésnél jóval biztonságosabb és gyorsabb megoldást kínált a felület melegítését követő mechanikai feltárás. Az aranyozott faragványok és az oldalszárnyak kereteinek vastag átfestés rétegeit és tömítéseit oldószeres pakolással vagy mechanikus úton, szikével távolítottuk el. A festmények felületén húzó-dó, elszíneződött és besötétedett lakkréteg eltávolításához oldószeres kezelésre volt szükség.

Összemontírozott felvétel az átvételi és a restaurált állapotról